

FEDRO – FÁBULAS

I, 7. A raposa e a máscara trágica

Personam tragicam forte vulpes viderat;

quam postquam huc illuc semel atque iterum verterat,

«O quanta species» inquit «cerebrum non habet!»

Hoc illis dictum est quibus honorem et gloriam

Fortuna tribuit, sensum communem abstulit.

I, 4 O can que levaba un anaco de carne

Amittit merito proprium qui alienum adpetit.

Canis, per fluvium carnem cum ferret natans,

lymp harum in speculo vidit simulacrum suum,

aliamque praedam ab altero ferri putans

eripere voluit; verum decepta aviditas

et quem tenebat ore dimisit cibum,

nec quem petebat adeo potuit tangere.

IV, 24 O parto dun monte

Mons parturibat, gemitus inmanes ciens,

Eratque in terris maxima expectatio.

At ille murem peperit. Hoc scriptum est tibi,

Qui magna cum minaris, extricas nihil.

I, 21 O león vello, o xabarín, o touro e o asno

Quicumque amisit dignitatem pristinam,

ignavis etiam iocus est in casu gravi.

Defectus annis et desertus viribus

leo cum iaceret spiritum extremum trahens,

aper fulmineis spumans venit dentibus,

et vindicavit ictu veterem iniuriam.

Infestis taurus mox confodit cornibus

hostile corpus. Asinus, ut vidit ferum

impune laedi, calcibus frontem extudit.

At ille exspirans «Fortes indigne tuli

mihi insultare: Te, Naturae dedecus,

quod ferre certe cogor bis videor mori.»

IV, 20 A serpe, danosa para os compasivos

Qui fert malis auxilium post tempus dolet.

Gelu rigentem quidam colubram sustulit

Sinuque se ipse fovit contra misericords,

Namque ut refecta est necuit hominem protinus.

Hanc alia cum rogaret causam facinoris,

Respondit: “nequis discat prodesse improbis”.

I,1 O lobo e o año

Ad rivum eundem lupo et agnus venerant,

siti compulsi. Superior stabat lupo,

longeque inferior agnus. Tunc fauce improba

latro incitatus iurgii causam intulit;

«Cur» inquit «turbulentam fecisti mihi

aquam bibenti?» Laniger contra timens

«Qui possum, quaeso, facere quod quereris, lupo?

A te decurrit ad meos haustus liquor».

Repulsus ille veritatis viribus

«Ante hos sex menses male» ait «dixisti mihi».

Respondit agnus «Equidem natus non eram».

«Pater hercule tuus» ille inquit «male dixit mihi»;

atque ita correptum lacerat iniusta nece.

Haec propter illos scripta est homines fabula

qui fictis causis innocentes opprimunt.

I, 8 O lobo e a grúa

Qui pretium meriti ab improbis desiderat,

bis peccat, primum quoniam indignos adiuuat,

impune abire deinde quia iam non potest.

Os deuoratum fauce cum haereret lupi,
magno dolore uictus coepit singulos
inlicere pretio ut illud extraherent malum.

Tandem persuasa est iure iurando gruis,
gulaeque credens colli longitudinem
periculosam fecit medicinam lupo.

Pro quo cum pactum flagitaret praemium:
«ingrata es» inquit «ore quae nostro caput
incolume abstuleris: en mercedem postulas?»

I, 9. Mellor non burlarse das desgraças alleas

Sibi non cauere et aliis consilium dare
stultum esse paucis ostendemus uersibus.
Oppressum ab aquila, fletus et dantem graues,
leporem obiurgabat passer: «Vbi pernicitas
nota» inquit «illa est? quid ita cessarunt pedes?»

Dum loquitur, ipsum accipiter necopinum rapit
questuque uano clamitantem interficit.

Lepus semianimus: “mortis en solacium.
Qui modo securus nostra inridebas mala,
simili querela fata deploras tua”.

A, 22. [Pastor et capella].

Nihil ita occultum esse quod non reveletur.

Pastor capellae cornu baculo fregerat:

Rogare coepit ne se domino proderet.

«Quamvis indigne laesa, reticebo tamen;

Sed res clamabit ipsa quid deliqueris».

V, 9. Taurus et vitulus.

Angusto in aditu taurus luctans cornibus

Cum vix intrare posset ad praesepia,

Monstrabat vitulus quo se pacto plecteret¹.

«Tace» inquit «ante hoc novi quam tu natus es».

Qui doctiorem emendat sibi dici putet.

A, 23. [Serpens et lacerta].

Ubi leonis pellis deficit, vulpinam insuendam esse; hoc est, ubi deficiunt vires, astu utendum.

Serpens lacertam forte aversam prenderat;

Quam devorare patula cum vellet gula,

Arripuit illa prope iacentem surculum,

Et pertinaci morsu transversum tenens,

Avidum sollerti rictum frenavit mora.

Praedam dimisit ore serpens irritam.

¹ **Plecteret:** dub. (al. **flecteret.**) **plecto:** *torcer, xirar, virar.*

I, 16. Ovis, cervus et lupo.

Fraudator homines cum avocato sponse improbo,

Non rem expedire, sed mala videre expedit.

Ovem rogabat cervus modium tritici

Lupo sponse. At illa praemetuens dolum:

«Rapere atque abire semper assuevit lupo,

Tu de conspectu fugere veloci impetu;

Ubi vos requiram, cum dies advenerit?»

IV, 8. Serpens ad fabrum ferrarium.

Mordaciorum qui improbo dente appetit

Hoc argumento se describi sentiat.

In officinam fabri venit vipera.

Haec cum temptaret siqua res esset cibi,

Limam momordit. Illa contra contumax:

«Quid me» inquit «stulta, dente captas laedere,

Omne assuevi ferrum quae corrodere?»

I, 25. Canes et corcodilli.

Consilia qui dant prava cautis hominibus,

Et perdunt operam et deridentur turpiter.

Canes currentes bibere in Nilo flumine,

A corcodillis ne rapiantur, traditum est.

Igitur cum currens bibere coepisset canis,

Sic corcodillus: «Quamlibet lambe otio;

Noli vereri». At ille: «Facerem mehercule,

Nisi esse scirem carnis te cupidum meae».

I, 17. Ovis, canis et lupus.

Solent mendaces luere poenas malefici.

Calumniator ab ove cum peteret canis,

Quem commendasse panem se contenderet,

Lupus citatus testis non unum modo

Deberi dixit, verum affirmavit decem.

Ovis damnata falso testimonio

Quod non debebat solvit. Post paucos dies

Bidens iacentem in fovea conspexit lupum:

«Haec» inquit «merces fraudis a superis datur».

1, 6. Ranae ad solem.

Vicini furis celebres vidit nuptias

Aesopus et continuo narrare incipit:

Uxorem quondam Sol cum vellet ducere,

Clamorem ranae sustulere ad sidera.

Convicio permotus quaerit Iuppiter

Causam querelae. Quaedam tum stagni incola:

«Nunc» inquit «omnes unus exurit lacus

Cogitque miseras arida sede emori.

Quidnam futurum est, si crearit liberos?»

III, 4. Lanius et simius.

Pendere ad lanium quidam vidit simium,

Inter reliquas merces atque obsonia;

Quaesivit quidnam saperet. Tum lanius iocans:

«Quale» inquit «caput est, talis praestatur sapor».

Ridicule magis hoc dictum quam vere aestimo;

Quando et formosos saepe inveni pessimos,

Et turpi facie multos cognovi optimos.